

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

ד' אב תשפ"ה
29 יולי 2025

לכבוד,

משתתפי הדיון

הנדון: ישיבה בעניין 15074-09-22 פלוגית נ' משטרת מרחב חוף ואח', מיום 18.9:

משתתפים:

אורית קוטב, המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)
מומי למברגר, המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)
הילה כץ, פרקליטת מחוז חיפה (פלילי)
אילה פיילס, פרקליטת מחוז חיפה (אזרחי)
נעמי זמרת, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
טל פילברג, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
רועי טבק, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
איתן צור, פרקליטות מחוז חיפה
מאור סבג, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)
קרן בן מרדכי, מתמחה, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

רקע:

מדובר בתביעת נזיקין רגישה של תובעת שלפי הנטען הוריה אנסו אותה במשך שנים, היא אף הרתה לאביה והתינוקת שנולדה נפטרה ממומים לאחר כ-8 חודשים. התבעות בתיק הן משטרת ישראל ופרקליטות מחוז חיפה פלילי. הטענות העיקריות בתביעה נוגעות לכך שלפי הנטען לא נעשה דבר עם תלונתה במשך שנים. התלונה הראשונה הוגשה למשטרה בשנת 2016 וכתב האישום נגד ההורים הוגש בחודש אוגוסט 2022. כמו כן, התובעת טוענת כי גורמים במשטרה ניסו להניא אותה מלהגיש תלונה ואף אמרו לה שעדיף שתמשוך את תלונתה. בית המשפט האזרחי קבע דיון ליום 20.9.2022 ולקראת הדיון כונסה הישיבה הפנימית שנועדה לדון באפשרויות שעומדות לפנינו.

דיון:

נציג פרקליטות מחוז חיפה:

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

מהמשטרה נמסר שהייתה בעיה בטיפול בתיק, לא עשו בו דבר במשך שנתיים. ב-2018 התיק הועבר לפרקליטות בחיפה כשבו אך ורק עדות המתלוננת עצמה (לא נחקרו חשודים), ובהמשך נערכו מספר השלמות חקירה עד שבאוג' השנה הוגש כ"א חמור. הטענות הן נגד המשטרה והפרקליטות הפלילית בנוגע לסחבת ואי מתן מענה למצוקה שלה (התביעה ע"ס 4 מש"ח). מספר ימים לאחר שהתקבלה התביעה קיבלנו הודעה מהשופטת שהיא קובעת מועד לדיון במעמד הצדדים. חשבנו מה הסיבה שהשופטת תזמן דיון תוך שבוע בכזה תיק, ושיערנו שקיימות שתי אפשרויות:

1. יש קושי מובנה בתיק בשל העובדה שהמתלוננת בהליך הפלילי, קורבן העבירה, צריכה להיעזר בתובעת הפלילית להעיד והתביעה אמורה לשכנע בגרסתה; ומצד שני הפרקליטות הפלילית נתבעת על ידה. הפרקליטות צריכה להיות איתה בקשר צמוד ולהכין אותה לעדות ומצד שני להתמודד עם טענות חמורות נגד הארגון. זהו מצב של ניגוד מובנה, ויש חשש לפגיעה בהליך הפלילי. כל עמדה או גרסה שהיא תיתן יכולה להיות חלק מחומרי החקירה בהליך הפלילי, הכל זולג בין ההליכים וזה לא טוב.
2. רצון של השופטת לייצר הסדרים דינמיים.

אם כוונת ביהמ"ש להציע עיכוב הליכים, מוטב שהוא יעשה זאת, ואנחנו נביע את עמדתנו בעניין רק באופן תגובתי (שלא יטענו שנשלחנו על ידי הפרקליטות הפלילית). אם ביהמ"ש לא יעלה זאת מיוזמתו, אולי בכל זאת נעלה את הטענות הללו באופן יזום. אף אם המתלוננת תגיד שהיא לוקחת על עצמה את כל הסיכונים, זה לא אומר שאנחנו לא צריכים להגיש בקשה, כי בהליך הפלילי המדינה היא התובעת ולא קרבן העבירה וקיימת חשיבות לשמירה על האינטרס הציבורי בניהול ההליך הפלילי.

פרקליטת מחוז חיפה (אזרחי):

יש לדייק את טענות הנפגעת, היא לא מייחסת למדינה את הנזק שהיא חוותה מהמעשים האיומים של הוריה, אלא היא טוענת שהתארכות ההליכים גרמה לה להמשיך להתייגר במשך התקופה. טענה כזו מעלה שאלות של קש"ס שיעלו בדיון, אך היא יוצרת קשר ספציפי שיש להידרש אליו. זה מעורר אולי צורך שלנו לשלוח הודעת צד ג'.

שאלת עיכוב ההליכים מתעוררת מיד, אך יש כאן קונפליקט גדול מחשיפה לחומרים, מדובר בכיוונים מנוגדים ברמה הלכאורית – בהליך הפלילי המטרה שלנו לשכנע את ביהמ"ש באמינות גרסתה, לעומת רצון הפוך שלנו בהליך אזרחי, זה בעייתי כשזה מתרחש בעת ובעונה אחת. מעבר לכך יש כאן גם קושי פרסונלי שאותה תובעת שלכאורה צריכה לעבוד יד ביד עם קרבן העבירה היא גם מי שצריכה למסור לנו אינפורמציה, זה יוצר גם אצלה קונפליקט ברמה האישית. אמנם הפרקליטה לא נתבעת אישית, אלא רק המדינה אך עדיין מתעורר קושי גם מולה.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

קיבלנו את התביעה רק לפני שבוע, טרם יצא לנו לשוחח עם הצד שכנגד, אנחנו נמצאים בשלבים ראשוניים טרם הכנת כתב ההגנה (עורך הדין שהגיש את התביעה לא מוכר לנו מהמחוז). העילות של עיכוב ההליכים ידועות, והן מתקיימות בענייננו. אך המקרה הזה כולל סוגיות נוספות והיבטים פרסונליים שמסבכים אותנו עוד יותר. אני לא מכירה הליך שבו הסוגיות האלה נידונו במסגרתו בעבר. כשנושא עיכוב ההליכים עלה לדיון תמיד שאלו עד מתי וכו'. כאן בעצם אנחנו רוצים לבודד ולקיים את ההליך הפלילי עד תום (ואף אולי עד פס"ד חלוט), זו בקשה חריגה ולא פשוטה. אם זה יהיה בהסכמה זה יהיה נפלא.

אני חושבת שהמצב המיטבי הוא הגעה להסכמה למחיקת התביעה כרגע, בלי לגרוע מטענות עתידיות, וכן לצד התחייבות שלנו להימנע מהעלאת טענת התיישנות בהמשך, אך קיים ספק אם עו"ד כזה שהגיש כ"א כפי שהוגש יהיה מוכן לכך.

פרקליטת מחוז חיפה (פלילי):

הפרקליטה שמנהלת את התיק כיום היא אותה הפרקליטה שליוותה את התיק מתחילתו, דבר שמוסיף מורכבות לסיטואציה, אך אני לא חושבת שנכון להחליף אותה. פן נוסף של ניגוד העניינים הוא שאלת הנזק. אנחנו יודעים מהתיק הפלילי שיש טענות לנזקים משמעותיים וקשיים נפשיים. אנחנו חשופים לפגיעות קודמות שלה (טרם הפגיעה שביצעו בה הוריה לכאורה), ונהיה חשופים לחומרים שיהיו רלוונטיים לשאלה איזה נזק נגרם ממה. בוודאי נצטרך לעשות שימוש בחומרים מההליך הפלילי בהליך האזרחי. בנוסף, הפניות שלה אלינו לאורך השנים, כולל הפנייה לנב"מ יכנסו להליך. גם אם נניח שאת העניין הזה ניתן לבודד כי הוא לא קשור ישירות לתיק, עדיין יש לכך השפעה לקשר בין קרבן העבירה למאשימה (אף אם התיק היה עובר לפרקליט אחר, לא יאפשר שיח פתוח כמו שמקיימים עם כל מתלוננת, שכן ההליך האזרחי תמיד יהיה נוכח במידה מסוימת).

בנוסף, תעלה שאלת השיהוי – הייתה פנייה לנב"מ והבהרנו את עמדתנו בנוגע לסוגיה זו. הפרקליטה כבר עדכנה אותי שאחד הסגורים של הנאשמים מבקש התייחסות לשאלת השיהוי לפני שהוא מבקש בקשה לביטול כתב האישום. השיהוי נובע ממורכבות התיק וכן מהעומס שקיים בפרקליטות. כלומר גם הנפגעת נמצאת בשני האפיקים וגם הפרקליטה נמצאת במורכבות בשני האפיקים.

שאלת הפשרה היא שאלה רחבה מהתיק הספציפי הזה כי יש לנו עוד תיקים עם עיכובים, לא חריגים כמו בתיק הזה, אבל עדיין צריך לחשוב על משמעויות הדבר בנוגע לתיקים אחרים. יתר על כן, לנפגעת יש שני עו"ד שמייצגים אותה. לוקר הגיש את התביעה האזרחית, וגוטמן שאנחנו מכירים אותה ואף הגנה על הפרקליטות ואמרה שהעיכובים האלה יכולים לקרות. את לוקר אנחנו לא מכירים ולא ברור איך הוא יגיב. וכל דבר צריך להיעשות בזהירות רבה, שלא יטענו סגורי הנאשמים שאנחנו מנסים להשפיע על ההליך הפלילי.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

נציגת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה:

אם בזמן העיכוב נמשכו המעשים מדובר בסיפור בעייתי ביותר, כי זהו נזק שנגרם כי לא הוגש כתב אישום, אך אי הגשת כתב אישום במועד לשעצמה היא לא סיבה לפיצוי. התובעים יצטרכו להביא חו"ד שמבודדת את הרכיב הזה בגין הפגיעה שנובעת מהשיהוי. לא בטוח שיוכח נזק כזה ולכן אין לפנות לפשרה. ההשלכות פה הן מרחיקות לכת, יוצצו שאלות משנה (מהי תקופה סבירה וכו'). ניתן לבקש עיכוב הליכים עד תום ההליך הפלילי, זה דבר שכבר קרה, וניתן לקבוע בקרות. אני סבורה שלא נכון להעלות את טענת צד ג' בהליך הנוכחי, אם הטענות לנזק הן רק על השתהות, ההורים לא רלוונטיים.

המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים):

אני חושב שלא נכון לקבל החלטה בנוגע למקרה שהצעתנו לא תתקבל בדיון בביהמ"ש, קודם נבין מה יש להם לומר בעניין. טוב שכרגע המגעים מתנהלים בחסות השופטת, אך שווה לשמוע את הטיעונים שלהם. הסיטואציה רגישה ובעיני זה לא דומה לאירועים שמוכרים לנו, שכן בתיקים קודמים לא היה מדובר בנפגעי עבירה, אלא בעדי מדינה ונאשמים שתבעו אותנו. אם לאחר שנציג את כל פוטנציאל הנזק להליך הפלילי (כולל הניסיון לערער את אמינותה ולטעון שהנזק נגרם מגורם אחר), הנפגעת עדיין תרצה לנהל את התיק במקביל, אני חושב שבקשה שלנו לעכב את ההליכים בכל מצב היא בעייתית.

אנחנו לא יכולים לטעון טענה אחת באזרחי ואחרת בפלילי. אם נגיד באזרחי למשל שהפגיעה לא חמורה, לא נוכל לטעון זאת בפלילי.

בנוסף, צריך להגדיר בצורה מדויקת מה מטריד אותנו. הנימוק לפיו יהיה לא נעים לשבת בחדר עם הפרקליטה שנתבעת (לא אישית) בהליך אזרחי – הוא לא משכנע. זה מצב לא נעים אך הוא לא מצדיק בקשה לעיכוב הליכים, בעוד טענות על ערעור מהימנות, ושאלת גובה הנזק משמעותיות יותר. לכל הכותרות של ניגוד העניינים יש ליצוק תוכן קונקרטי, כיצד יתבטא בפועל ניגוד העניינים אם יונהלו הליכים אלה במקביל.

בעקבות הדיון סוכם כדלקמן ע"י המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים):

- ❖ נושא הפשרה ירד מהפרק לפי שעה, שכן מדובר באירוע מורכב בעל נסיבות ייחודיות והשלכות רחב.
- ❖ בשלב הזה נכון לעכב את ההליכים. התוצר האידיאלי של הדיון אצל השופטת הוא הסכמה של כל הצדדים על עיכוב, כשהיתרונות שלו ברורים לכל. חשוב לחדד שניהול ההליכים בו זמנית עלול לפגוע בתובעת, וכן שגם לנו חשוב שהאמינות שלה תשמר.
- ❖ ניתן לקבוע בקרות בנוגע לעיכוב ההליכים במועדים קבועים מראש.
- ❖ טוב לנהל את המגעים מול השופטת וכן לפעול באופן תגובתי כל עוד ניתן.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

- ❖ אם לא תהיה הסכמה בעניין עלינו לומר לביהמ"ש שאנחנו שומרים על זכותנו להגיש בקשה לעיכוב. במצב כזה, על פמ"ח פלילי ואזרחי לקיים ישיבה שבמסגרתה ידייקו את המורכבות בסיטואציה, לקראת בקשה פורמלית לעיכוב הליכים.
- ❖ יתכן שמחיקת התביעה תעשה דווקא יותר רעש בהליך הפלילי, ולכן נכון לפנות כרגע לאפיק עיכוב ההליכים.

עדכון:

בהמשך לישיבה נבקש להוסיף כי ביום 20.9.22 התקיים דיון בתיק בפני בית המשפט המחוזי בחיפה. בית המשפט העלה את הקושי שהוא רואה בניהול ההליך האזרחי במקביל לניהול ההליך הפלילי וביקש מב"כ התובעת להשיב האם הוא רואה קושי כזה. ב"כ התובעת טען כי אינו רואה כל בעיה בניהול ההליך במקביל להליך הפלילי.

מטעם הפרקליטות הוצגו הטיעונים שעלו בישיבה בדבר הקושי בניהול הליך אזרחי בשלב זה והחשש מפגיעה בהליך הפלילי או זיהומו. עוד צוין שככל שב"כ התובעת לא יסכים להסדר, אנו נשקול בקשה לעיכוב ההליך מטעמנו. בית המשפט הציע לב"כ התובעת להסכים לעיכוב ההליך האזרחי, בשלב זה, למשך שנה, וכמובן שככל שההליך הפלילי יסתיים לפני כן – תוכל התובעת לעתור להמשך ההליך.

ביום 29.9.22 פרסם ביהמ"ש החלטה המאשרת את הסכמת התובעת לעיכוב ההליך האזרחי, בשלב זה בחצי שנה. בית המשפט קבע כי הצדדים יגישו הודעת עדכון ביחס להליך הפלילי עד ליום 1.4.2023 ובהתאם יישקל הצורך בהמשך עיכוב התביעה. על מנת להיערך מראש להכנת כתב הגנה ומתוך הבנה שהדבר תלוי בהתפתחויות אפשרויות בהליך הפלילי, פמ"ח (אזרחי) מבקשים לקבל כבר כעת התייחסות מאת המשטרה והפרקליטות לנטען בתביעה ובכלל זה פירוט לוחות זמנים של הליכי החקירה והשלמות החקירה שבוצעו על ידי המשטרה והפרקליטות, וכן עדכון לגבי ההתפתחויות בהליך הפלילי.

כתבה: קרן בן מרדכי, מתמחה